

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет**

**Кафедра нервових хвороб
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології**

СИЛАБУС

**МЕДСЕСТРИНСТВО В НЕВРОЛОГІЇ ТА ПСИХІАТРІЇ
обов'язкова навчальна дисципліна**

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) 22
галузь знань	«Охорона здоров'я» 223
спеціальність	«Медсестринство»
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
кваліфікація професійна	сестра медична
освітньо-професійна програма	сестринська справа
форма навчання	денна
курси та семестри вивчення	III курс (VI семестр)
навчальної дисципліни	

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	<i>Дельва Михайло Юрійович</i> , д.мед.н., професор закладу вищої освіти, <i>Скрипніков Андрій Миколайович</i> , д.мед.н., професор закладу вищої освіти, <i>Васильєва Ганна Юріївна</i> , д.мед.н., професор закладу вищої освіти, <i>Скорик Катерина Сергіївна</i> , PhD, асистент закладу вищої кафедри нервових хвороб
Профайл викладача (викладачів)	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/ https://psychiatry.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	Лікувальні бази: Неврологічне відділення КП «ПОКПЛ ім. М.В. Скліфосовського ПОР», вул. Шевченка, 23, тел. (0532) 56-42-37, (0532) 52-49-05. Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології, Полтавська обласна клінічна психіатрична лікарня ім.О.Ф.Мальцева вул.Медична, 1, тел.(0532) 50-62-05, (0532) 64-81-60. Полтавський державний медичний університет, вул.Шевченка 23, морфологічний корпус, Навчально-науковий центр ментального здоров'я, каб.№ 206, тел. (050) 5651555
E-mail:	neurology@pdmu.edu.ua psychiatry@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/ https://psychiatry.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 4,0/64, із них:

Лекції (год.) – 16

Практичні заняття (год.) – 48

Самостійна робота (год). – 56

Вид контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;
- «Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ»;
- «Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін.

З вищепереліченими положеннями можете ознайомитися за адресою <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>. Під час навчання на кафедрі нервових хвороб здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правила поведінки прийнятих в ПДМУ. Здобувач ПДМУ, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділенні. Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти незалежно від джерел фінансування їхнього навчання. Здобувач вищої освіти в ПДМУ відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причини пропуску, в електронних класах № 1, № 2, № 3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті». Під час перебування на кафедрах та клінічних базах учасники навчального процесу повинні

дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму. Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити. Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни

«Медсестринство в неврології та психіатрії» є однією з дисциплін клінічного етапу додипломної підготовки медсестри, під час вивчення якої відбувається засвоєння здобувачами освіти теоретичних основ будови та функціонування нервової системи, етіології та клінічних проявів нервових та психічних захворювань, методів діагностики та лікування, навичок сестринського догляду за пацієнтами з неврологічними та психічними захворюваннями, тактики надання невідкладної долікарської допомоги. Окреме місце відводиться вивченню надання долікарської допомоги та догляду за хворими з гострими станами - порушеннями кровообігу мозку, неврологічними больовими синдромами, порушеннями функцій вегетативної і периферичної нервової систем, психотичними психічними розладами, стрес-асоційованими та адаптаційними розладами, посттравматичними стресовими розладами, розладах психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин.

На лекціях та практичних заняттях головним предметом вивчення є хвора людина з усіма її особливостями. Увага на практичних заняттях приділяється засвоєнню здобувачами вищої освіти тактики надання невідкладної долікарської допомоги хворим з різноманітними захворюваннями нервової системи та розладами психіки та поведінки, оволодінню навиками догляду за хворими з неврологічною та психічною патологією, оцінки стану хворих.

Отже, навчальна клінічна дисципліна вивчає методи і прийоми догляду за пацієнтами з неврологічними захворюваннями й психічними та поведінковими розладами, заходи профілактики, особливості професійного спілкування з пацієнтом, суб'єктивні та об'єктивні прояви захворювань, причини та механізми їх виникнення та розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірність функціонування і особливості клінічних проявів захворювань нервової системи та розладів психіки та поведінки, догляд за хворими з захворюваннями нервової системи та психічними розладами.

Програма дисципліни представлена 2 змістовими модулями: модуль «Медсестринство в неврології» та «Медсестринство психіатрії». Організація навчального процесу здійснюється за принципами Європейської кредитно-трансферної системи.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Медсестринство в неврології та психіатрії»

а) ґрунтується на вивченні здобувачами медичної біології, анатомії людини, фізіології, мікробіології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) інтегрується з освітніми компонентами, які формують спеціальні компоненти: медсестринство у внутрішній медицині, медсестринство в сімейній медицині, фармакологія з медичною рецептурою, медсестринство в оториноларингології та офтальмології, медсестринство в хірургії, онкології, педіатрії, акушерстві та гінекології тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни полягає в тому, щоб підтримувати здоров'я, запобігати захворюванням, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Медсестринство в неврології та психіатрії» є:

□ визначати основні симптоми і синдроми ураження різних відділів нервової системи, основні психопатологічні симптоми та синдроми; інтерпретувати дані функціональної анатомії та клінічної фізіології нервової системи; визначити етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку основних неврологічних та психічних захворювань; встановлювати попередній медсестринський діагноз основних неврологічних захворювань та розладів психіки та поведінки; аналізувати основні показники лабораторно-інструментальних методів дослідження в неврологічній та психіатричній практиці; планувати медсестринське ведення пацієнта з неврологічною патологією та розладами психіки та поведінки;

□ формувати у здобувачів освіти клінічне мислення, виробляти вміння оцінювати стан пацієнта, досконало володіти технікою сестринських маніпуляцій, складати план медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювати його результати, орієнтуватися в патології нервової системи та розладах психіки та поведінки, вибирати правильну тактику під час надання невідкладної долікарської допомоги в неврології та психіатрії, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя;

□ формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок з діагностики та лікування неврологічних та психічних

захворювань та розладів поведінки, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності медичної сестри.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні):

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна «Медсестринство в неврології та психіатрії»:

Інтегральна:

здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачають застосування положень і методів медсестринства в неврології та психіатрії й характеризуються певною невизначеністю умов;

Загальні:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність навчатися та самонавчатися;
- Здатність бути критичним та самокритичним;
- Здатність діяти на підставі етичних суджень;
- Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність застосовувати професійні стандарти та нормативно-правові акти в повсякденній медичній практиці.

- Здатність задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і

виконання медичних втручань, оцінки результату та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом, членами сім'ї на засадах сімейно-орієнтованого підходу та особами які доглядають, іншими медичними й соціальними працівниками, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та відповідні фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля.

- Здатність до самоменеджменту та таймменеджменту у професійній медичній діяльності.

- Здатність застосовувати сукупність професійних навичок (умінь), втручань та дій, медичних засобів, при здійсненні обстеження пацієнтів різного віку та забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу.

- Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях завдяки механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

- Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді для порятунку, забезпечення та покращення якості життя пацієнта.

- Здатність приймати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до чинного законодавства.

- Здатність використовувати інформаційний простір та сучасні цифрові технології в професійній медичній діяльності.

- Здатність застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних та фармакологічних засобів, втручань та дій при підготовці та проведенні діагностичних досліджень.

- Здатність дотримуватись принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

- Здатність застосовувати сукупність втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

- Здатність до безперервного професійного самовдосконалення (освіта впродовж життя).

- Здатність використовувати професійно-профільовані знання, уміння та навички для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

- Здатність дотримуватись принципів медичної етики та деонтології.

- Здатність здійснювати профілактичну діяльність, спрямовану на збереження та зміцнення здоров'я населення, освіту пацієнта та членів його родини.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна «Медсестринство в неврології та психіатрії»:

1. Володіти українською мовою для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
2. Демонструвати вміння ефективної професійної комунікації в усній, письмовій формах українською та іноземними мовами для реалізації академічної мобільності, ефективного обміну професійною інформацією.
3. Застосувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
4. Інтерпретувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.
5. Вести медичну документацію відповідно до чинних вимог.
6. Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, техніки безпеки і охорони праці.
7. Вибирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їх родини, колегами, враховуючи соціальні, культурні, психологічні та релігійні відмінності при здійсненні професійної діяльності.
8. Застосовувати навички комунікативної компетенції з пацієнтами, членами їх родини, медичними працівниками при здійсненні професійної діяльності.
9. Дотримуватися принципів професійної етики, толерантної та неосудливої поведінки задля створення безпечного лікувально-профілактичного середовища.
10. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
11. Вміти підготувати пацієнта до лабораторного та інструментального дослідження, здійснити забір біологічного матеріалу та проб, скерувати до лабораторії.
12. Застосовувати фармакологічні засоби при здійсненні професійної діяльності.
13. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до діючих фахових протоколів і алгоритмів з метою стабілізації функціонального стану організму.
14. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.
15. Приймати участь у забезпеченні спостереження за здоровим населенням, реабілітації та диспансеризації пацієнтів.
16. Здійснювати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
17. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді задля надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

18. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

19. Демонструвати здатність застосовувати етичні елементи філософії сестринської справи.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- роль і місце неврологічної науки та психіатрії серед інших наук медичної галузі;
- анатомо-фізіологічні особливості нервової системи;
- роль нервової системи в діяльності організму та її основні функції;
- сучасні клінічні дані про нозологічні форми неврологічних захворювань;
- сучасні клінічні дані про нозологічні форми психічних захворювань
- основні та додаткові методи обстеження неврологічних хворих;
- основні та додаткові методи обстеження хворих з психічними та поведінковими розладами;
- основні принципи лікування пацієнтів неврологічного профілю;
- основні принципи лікування пацієнтів психіатричного профілю
- основні аспекти спостереження за пацієнтом з метою запобігання або виявлення неврологічної та психічної патології на ранніх стадіях розвитку;
- основні аспекти надання долікарської медичної допомоги при гострих і хронічних захворюваннях нервової системи, психічних та поведінкових розладах, первинної і вторинної профілактики та запобігати рецидивам;
- соціально-реадаптаційні, трудові аспекти та норми захисту прав та інтересів пацієнтів із неврологічною та психічною патологією;
- основні законодавчі акти та нормативні документи під час роботи з пацієнтами неврологічного та психіатричного профілю.

Вміти:

- застосовувати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, враховуючи його потреби;
- здійснювати сестринський процес у неврології та психіатрії;
- документувати всі етапи сестринського процесу;
- оцінювати результати догляду за пацієнтом;
- володіти технікою сестринських маніпуляцій;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах;
- володіти навичками міжособового спілкування;
- вирішувати деонтологічні завдання, пов'язані з професійною діяльністю.

Тематичний план лекцій
із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Теми	години
РОЗДІЛ 1 . МЕДСЕСТРИНСТВО В НЕВРОЛОГІЇ		
1.	Тема 1. Вступ до клініки нервових хвороб. Анатомо-фізіологічні особливості функціонування нервової системи. Загальна симптоматика нервових хвороб. Основні принципи обстеження, діагностики та лікування хворих неврологічного профілю. Догляд та нагляд за хворими неврологічного профілю.	2
2.	Тема 2. Судинні захворювання головного мозку. Інфекційні хвороби нервової системи. Ураження нервової системи у хворих на ВІЛ-інфекцію. Початкові прояви недостатності мозкового кровообігу, минуці порушення мозкового кровообігу, хронічна недостатність мозкового кровообігу). Ішемічні інсульти. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез ішемічних інсультів. Геморагічні інсульти. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез геморагічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Реабілітація та експертиза працездатних хворих. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Планування дій медичної сестри для здійснення догляду за пацієнтами з інсультом. Менінгіти. Арахноїдіти. Енцефаліти. Класифікація, клініка, діагностика, показники	2

	ліквору, лікування, профілактика. Хвороба Лайма.	
3.	Тема 3. Хвороби периферичної нервової системи. Демієлінізуючі захворювання нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи (1987). Поняття про невропатію і невралгію. Невропатії променевого, ліктьового, серединного, сідничного, маломілкового, великомілкового нервів. Радикуліти, гангліоніти, тунцити. Полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Вторинні поліневропатії – діабетична, алкогольна, токсична. Плечовий плексит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт. Гострий поперековий мієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, експертиза працездатності.	2
4.	Тема 4. Травми головного та спинного мозку. Закриті черепно-мозкові та спінальні травми. Травми головного мозку – струс, забій, здавлення речовини мозку. Травми спинного мозку: клінічні симптоми, методи діагностики. Імобілізація та транспортування хворих. Невідкладна допомога при черепно-мозковій травмі, ранні та пізні ускладнення при всіх видах травм, лікування пацієнтів, реабілітація порушених функцій, догляд.	2
РОЗДІЛ 2. МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ		
1.	Медсестринський процес в психіатрії та наркології. Історія психіатрії. Класифікація психічних та поведінкових розладів за МКХ-10. Методи обстеження психічнохворих. Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі. Загальна психопатологія. Патологія пізнавальних процесів. Порушення емоційної сфери. Розлади ефекторно-вольової сфери.	2

	Порушення потягів. Порушення свідомості. Психопатологічні синдроми	
2.	<i>Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах. Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку. Медсестринський процес при порушеннях психіки у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Медсестринський процес при шизофренії. Медсестринський процес при афективних розладах.</i> Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. Реалізація плану медсестринських втручань. Виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. Профілактика захворювань. Невідкладна допомога при гострих станах.	2
3.	<i>Медсестринський процес при емоційному стресі і психічній травмі. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні розлади. Соматоформні розлади. ПТСР. Психіатрія катастроф. Медсестринський процес при патології формування особистості. Розлади зрілої особистості та поведінки. Стійкі зміни особистості. Органічний розлад особистості.</i> Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. Реалізація плану медсестринських втручань. Виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. Профілактика захворювань. Невідкладна допомога при гострих станах.	2
4.	<i>Медсестринський процес при психічних і поведінкових розладах внаслідок вживання алкоголю та наркотичних речовин.</i> Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес: медсестринська діагностика,	2

	планування медсестринських втручань. Реалізація плану медсестринських втручань. Виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. Профілактика захворювань. Невідкладна допомога при гострих станах.	
	Разом	16

Тематичний план практичних занять за модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Теми	Години
Розділ 1. МЕДСЕСТРИНСТВО В НЕВРОЛОГІЇ		
1.	Принципи будови та функціонування нервової системи. Довільні рухи та їх порушення. Мозочок. Екстрапірамідна система. Чутлива система та синдроми її ураження. Огляд неврологічних пацієнтів: оцінювання загального стану пацієнта, загальний та неврологічний огляд, фізичний стан. Загальна симптоматика нервових хвороб.	2
2.	Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи (1987). Поняття про невропатію і невралгію. Невропатії променевого, ліктьового, серединного, сідничного, малогомілкового, великогомілкового нервів. Радикуліти, гангліоніти, тунцити. Полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Вторинні поліневропатії – діабетична, алкогольна, токсична. Плечовий плексит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Планування дій медичної сестри для здійснення догляду за пацієнтами неврологічного профілю за темою заняття.	2
3.	Неврологічні синдроми остеохондрозу хребта. Вертеброгенні ураження периферичної нервової системи. Шийний рівень: рефлексорні синдроми (цервікаго, цервікалгія; цервікокраніоалгія або синдром задньої хребетної артерії і цервікобрахіалгія з м'язотонічними, вегетативно-судинними або нейро-дистрофічними проявами). Корінцеві синдроми (дискогенні ураження	2

	корінців - радикулопатії). Корінцево-судинні синдроми (радикулоішемія). Грудний рівень: рефлекторні синдроми (торакаго, торакалгія з м'язо-тонічними вегетативно-вісцеральними або нейродистрофічними проявами). Корінцеві синдроми (дискогенні ураження корінців - радикулопатії). Попереково-крижовий рівень: рефлекторні синдроми (люмбаго, люмбалгія, люмбоішалгія з м'язовотонічними, вегетативно-судинними або нейродистрофічними проявами). Корінцеві синдроми (дискогенні ураження корінців - радикулопатії). Корінцево-судинні синдроми (радикулоішемія). Компресійно-ішемічні мононевропатії (найчастіше тунельні синдроми). На верхніх кінцівках: синдром зап'ястного каналу (серединний нерв); синдром каналу Гійона (ліктьовий нерв). На нижніх кінцівках: синдром тарзального каналу (малогомілковий нерв); парестетична мералгія Рота-Бернгарда (защемлення під пупартовою зв'язкою бокового шкірного нерва стегна). Особливості введення НПВС та інших препаратів. Можливі побічні дії. Медсестринський процес у догляді за пацієнтами, які відчувають біль.	
4.	Судинні захворювання головного мозку (початкові прояви недостатності мозкового кровообігу, минулі порушення мозкового кровообігу, хронічна недостатність мозкового кровообігу). Ішемічні інсульти. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез ішемічних інсультів. Реабілітація та експертиза працездатних хворих. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Сучасні принципи лікування з використанням стандартів лікування та принципів доказової медицини. Геморагічні інсульти. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез геморагічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Реабілітація та експертиза працездатних хворих. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Планування дій медичної сестри для здійснення догляду за пацієнтами з інсультом.	2

5.	Судинні захворювання спинного мозку. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез гострих порушень спінального кровообігу. Диференційна діагностика інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Хронічні порушення кровообігу спинного мозку (мієлопатії). Лікування хворих в період залишкових явищ після спинальних інсультів. Реабілітація та експертиза працездатних хворих. Профілактика судинних захворювань спинного мозку.	2
6.	Об'ємні процеси ЦНС. Етіологія, класифікація, діагностика та принципи лікування. Оцінювання загального стану та неврологічного статусу пацієнта з об'ємними процесами нервової системи, оцінювання потреб пацієнта. Встановлення проблеми пацієнта. Планування дій медичної сестри для здійснення догляду за пацієнтом (план сестринського догляду) за хворими з пухлинами головного та спинного мозку.	2
7.	Травми головного та спинного мозку. Струс, забій, стиснення головного та спинного мозку. Епідуральні та субдуральні гематоми. Етіологія, клініка, діагностика та принципи лікування. Оцінювання загального стану та неврологічного статусу пацієнта з травмами головного і спинного мозку, оцінювання потреб пацієнта. Встановлення проблеми пацієнта. Планування дій медичної сестри для здійснювання догляду за пацієнтом (план сестринського догляду) з травмою головного та спинного мозку. Участь у наданні невідкладної допомоги пацієнтам із травмою нервової системи. Профілактика пролежнів і лікування пацієнтів з ними, профілактика застійних явищ у легенях. Особливості транспортування хворих. Реабілітаційні заходи. Догляд за післяопераційними хворими.	2
8.	Демієлізуючі захворювання нервової системи. Розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт. Гострий поперековий мієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, експертиза працездатності. Практичні навички обстеження неврологічного хворого, принципи лікування та догляду.	2

9.	Прогресуючі захворювання нервової системи. Сирингомієлія. Бічний аміотрофічний склероз. Міастенія. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми і клінічні форми. Лікування, експертиза працездатності. Міастенічний і холінергічний криз, диф. діагностика, невідкладна допомога. Практичні навички по темі.	2
10.	Інфекційні захворювання нервової системи. Менінгіти. Арахноїдити. Менінгіти. Класифікація менінгітів: первинні і вторинні, гнійні і серозні. Гнійні менінгіти. Первинний менінгококовий менінгіт, клініка, діагностика, особливості перебігу, атипові форми. Вторинні менінгіти: пневмококовий, стафілококовий. Клініка, діагностика, показники ліквору, лікування, профілактика. Серозні менінгіти. Первинні вірусні: лімфоцитарний хориоменінгіт, ентеровірусний менінгіт (ЕCHO, Коксакі), паротитний та інші. Вторинні: туберкульозний менінгіт та менінгіти при інших інфекціях. Клініка, діагностика, значення дослідження ліквору в диференціальній діагностиці, лікування, профілактика. Арахноїдити. Етіологія, патогенез. Патоморфологія: злипливий, кистозний. Класифікація за локалізацією: арахноїдити задньої черепної ямки, базальний, конвекситальний. Клініка, перебіг, діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування і профілактика. Енцефаліти. Енцефаліти. Класифікація. Первинні енцефаліти: епідемічний, кліщовий весняно-літній, герпетичний. Вторинні енцефаліти: ревматичний (мала хорея), поствакцинальний, при вітряній віспі, корі, краснусі. Клініка, перебіг, форми захворювання, діагностика. Ураження нервової системи при грипі (грипозний геморагічний енцефаліт, енцефалопатія). Інфекційна енцефалопатія – дисциркуляторно-дистрофічні зміни головного мозку без виражених вогнищевих уражень з переваженням в клініці астеничних проявів, вегетативної дистонії, інтракраніальної гіпертензії. Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. Хвороба Лайма. Підготовка пацієнтів та інструментарію до спинномозкової пункції, допомога лікареві під час її проведення. Особливості введення антибіотиків, можливі побічні дії. Застосування специфічної терапії.	2

11.	Вегетативна нервова система, синдроми ураження. Анатомія, фізіологія, симптоми ураження надсегментарних і сегментарних структур вегетативної нервової системи, симпатичного і парасимпатичного її відділів на різних рівнях. Методи дослідження вегетативних функцій. Гіпоталамічний синдром – нейроендокринна, нейродистрофічна, вегето-судинна форми. Вегето-судинна дистонія. Симпато-адреналові, вагоінсулярні кризи. Клініка, діагностика, лікування. Експертиза працездатності.	2
-----	---	---

	Розділ 2. МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ	
1.	Медсестринський процес в психіатрії та наркології. Історія психіатрії. Класифікація психічних та поведінкових розладів за МКХ-10. Методи обстеження психічнохворих. Техніка безпеки при роботі з психіатричними хворими. Охорона праці в галузі. Правові аспекти.	2
2.	Загальна психопатологія. Патологія пізнавальних процесів: порушення відчуттів, порушення сприйняття, порушення уваги.	2
3.	Загальна психопатологія. Порушення пам'яті, порушення мислення, порушення інтелекту.	2
4.	Порушення емоційної сфери, розлади ефекторно-вольової сфери, порушення потягів. Порушення свідомості.	2
5.	Загальна психопатологія. Психопатологічні синдроми: невротичні, афективні, галюцинаторно-маячні.	2
6.	Загальна психопатологія. Психопатологічні синдроми: патології ефекторно-вольової сфери, розлади свідомості, органічного ураження головного мозку.	2
7	Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах. Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку.	2

	Медсестринський процес при порушеннях психіки у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	
8.	Медсестринський процес при шизофренії. Медсестринський процес при афективних розладах (розладах настою).	2
9.	Медсестринський процес при емоційному стресі і психічній травмі. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні розлади. Соматоформні розлади. ПТСР. Психіатрія катастроф.	2
10	Медсестринський процес при патології формування особистості. Розлади зрілої особистості та поведінки. Стійкі зміни особистості. Органічний розлад особистості.	2
11.	Медсестринський процес при психічних і поведінкових розладах внаслідок вживання алкоголю, токсичних та наркотичних речовин.	2
13.	Тестовий контроль	2
12.	ПМК	2
	Разом	48

Теми семінарських занять

Навчальною програмою не передбачено.

Самостійна робота

№ з/п	Теми	Самостійна робота
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	48
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	8
	Разом	56

Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів

- огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики лекцій, практичних занять;

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до модульного контролю.

1. Роль неврологічної науки в системі охорони здоров'я. Принципи організації неврологічної допомоги.
2. Будова і функції центральної і периферичної нервової системи.
3. Будова і функції спинного мозку. Провідні шляхи спинного мозку, симптоми їх ураження. Поняття про центральний і периферичний параліч.
4. Будова і функція головного мозку. Мозковий стовбур. Півкулі мозку. Кора великого мозку. Симптоми ураження часток головного мозку.
5. Будова і функція мозочка, симптоми його ураження.
6. Черепні нерви, їхні анатомічні особливості, функція.
7. Основні симптоми ураження черепних нервів.
8. Автономна нервова система: її будова, функції, симптоми ураження. Порушення функції тазових органів.
9. Цереброспінальна рідина. Зміни в складі цереброспінальної рідини при різній патології нервової системи.
10. Кровообіг головного і спинного мозку. Поняття про вертебробазиллярний і каротидний судинний басейни.
11. Екстрапірамідна система, її роль. Симптоми ураження екстрапірамідної системи.
12. Розлад чутливості: об'єктивні, суб'єктивні. Синдроми порушення чутливості.
13. Вищі кіркові функції, порушення їх: апраксія, агнозія, афазія. Порушення емоційно-психічної сфери.
14. Бульбарний і псевдобульбарний параліч: основні симптоми; догляд за пацієнтами.
15. Методика обстеження хворих неврологічного профілю.
16. Додаткові методи обстеження в неврології.
17. Основні принципи лікування неврологічних хворих та догляду за ними.
18. Робота середнього медичного персоналу в неврологічних відділеннях.
19. Охорона праці в неврології.
20. Основні методи лікування неврологічних хворих. Поняття про психотерапію.
21. Розлади сприймання, пам'яті і мислення.
22. Психопатологія емоцій, свідомості та рухово-вольової сфери.
23. Поняття про неврит, невралгію, невропатію. Загальні принципи лікування та догляду за пацієнтами з ураженням периферичної нервової системи.

24. Невралгія трійчастого нерва: етіологія, основні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.
25. Мононеврит лицевого нерва: основні причини, клініка, лікування, догляд за пацієнтами.
26. Мононеврит нервів верхньої і нижньої кінцівок: основні причини, симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.
27. Остеохондроз хребта. Вертеброгенний попереково-крижовий радикуліт: основні симптоми, лікування. Методи витягання хребта при остеохондрозі.
28. Шийний остеохондроз: клінічні симптоми, основні принципи лікування, догляд за пацієнтами.
29. Гангліоніт (оперізувальний лишай): етіологія, клініка, лікування.
30. Поліневрит (первинний і вторинний), поліневропатія: основні клінічні симптоми, лікування.
31. Первинний менінгококовий менінгіт: етіологія, епідеміологія. Менінгеальний симптомокомплекс. Зміни в цереброспінальній рідині. Лікування, догляд за пацієнтами.
32. Вторинний гнійний менінгіт: основні причини, клініка, лікування, догляд за пацієнтами.
33. Вторинний серозний менінгіт (туберкульозний і сифілітичний): основні симптоми, лікування. Роль молодших медичних працівників у профілактиці сифілісу, туберкульозу.
34. Арахноїдит: етіологія, клініка, лікування.
35. Епідемічний (летаргійний) енцефаліт, гостра і хронічна форми (паркінсонізм): етіологія, основні симптоми, лікування.
36. Кліщовий (весняно-літній) енцефаліт: епідеміологія, основні симптоми, лікування, профілактика.
37. Грипозний енцефаліт: основні симптоми, лікування, профілактика.
38. Ревматичний енцефаліт: клінічні форми. Мала хорея, основні симптоми, лікування і догляд за пацієнтами.
39. Мієліт: основні причини, клініка. Ускладнення та запобігання їм; лікування і догляд за пацієнтами.
40. Поліомієліт: етіологія, основні клінічні періоди, лікування, профілактика, терміни вакцинації.
41. Розсіяний склероз: етіологія, патогенез, основні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.
42. Основні причини порушень мозкового кровообігу: патогенез, класифікація.
43. Геморагічний інсульт: етіологія, патогенез, основні клінічні форми, ознаки, невідкладна допомога.
44. Субарахноїдальний крововилив: етіологія, патогенез, основні симптоми. Зміни цереброспінальної рідини. Лікування та догляд за пацієнтами.
45. Ішемічний інсульт: етіологія, патогенез, клініка, принципи диференційованого лікування, догляд за пацієнтами.

46. Емболія судин мозку: патогенез, основні клінічні симптоми залежно від рівня емболії, лікування, догляд за пацієнтами.

47. Пухлини головного мозку: загально мозкові і вогнищеві симптоми, додаткові методи діагностики, зміни в цереброспінальній рідині, принципи лікування і догляду за пацієнтами.

48. Пухлини спинного мозку: внутрішньомозкові (інтрамедулярні) і позамозкові (екстрамедулярні): основні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.

49. Закриті черепно-мозкові травми: струс, забій, здавлення головного мозку. Основні симптоми. Невідкладна допомога при травмах головного мозку. Догляд за пацієнтами. Ускладнення та лікування їх.

50. Переломи черепа. Перелом склепіння та основи черепа, основні клінічні симптоми, догляд за пацієнтами.

51. Травми спинного мозку: класифікація, патогенез, основні клінічні симптоми, ускладнення. Правила транспортування. Лікування і догляд за пацієнтами з травмами спинного мозку. Транспортування пацієнтів з переломами хребта.

52. Первинна прогресивна м'язова дистрофія (міопатія): етіологія, патогенез, основні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.

53. Сирингомієлія: етіологія, патогенез, клінічні форми, особливості лікування.

54. Міастенія та бічний аміотрофічний склероз: етіологія, патогенез, клініка, основні принципи лікування і догляду за пацієнтами.

55. Спадкові хвороби обміну та системні дегенерації: види, основні симптоми, лікування.

56. Хвороби нервової системи новонароджених: гіпоксія плода, внутрішньочерепна пологова травма, акушерський параліч. Дитячий церебральний параліч: патогенез, діагностика, лікування.

57. Хвороби автономної нервової системи: вібраційна хвороба. Мігрень, ангіоневротичний набряк (набряк Квінке). Основні клінічні симптоми, лікування.

58. Історія розвитку психіатрії як науки. Її роль у системі охорони здоров'я.

59. Організація психіатричної допомоги в Україні.

60. Науковий внесок вітчизняних фізіологів І.М. Сеченова та І.П. Павлова у вчення про вищу нервову діяльність.

61. Робота молодшого медичного персоналу в психіатричній лікарні та психоневрологічному диспансері. Охорона праці в психіатрії.

62. Принципи догляду, спостереження та лікування психічнохворих.

63. Експертиза в психіатрії, її види.

64. Психотерапія як один з основних методів лікування психічнохворих. Основи медсестринської психотерапії.

65. Розлади свідомості, сприймання, пам'яті, мислення у психічнохворих.

66. Психопатологія емоцій, уваги та рухо-вольової сфери.

67. Поширені медсестринські діагнози.
68. Етико-деонтологічні принципи спілкування з пацієнтами.
69. Психічні розлади при соматичних неінфекційних та інфекційних хворобах, інтоксикаціях: причини, симптоми. Порушення психіки при СНІДі, нейросифілісі.
70. Проблеми пацієнтів, хворих на шизофренію. Етіологія, патогенез, основні клінічні форми, принципи лікування. Характеристика дефектів особистості.
71. Проблеми пацієнтів з маніакально-депресивним психозом. Етіологія, основні клінічні симптоми маніакальної та депресивної фаз, принципи лікування і нагляду за хворими.
72. Порушення інтелекту (природжені — олігофренії, набуті — деменції). Етіологія, види, основні симптоми, лікування і нагляд за хворими.
73. Роль медичної сестри в проведенні соціальної адаптації при різних психічних розладах: шизофренії, МДП, порушеннях інтелекту.
74. Епілепсія. Етіологія, патогенез, основні прояви: великий судомний напад, безсудомні напади, дисфорії, потьмарення свідомості. Особливості нагляду, прогноз.
75. Невідкладна допомога при великому судомному нападі та епілептичному статусі.
76. Розлади психіки на фоні судинної патології головного мозку: атеросклерозу судин головного мозку, гіпертонічної хвороби, гіпотонічної хвороби.
77. Стареча недоумкуватість: етіологія, патогенез, клінічні прояви. Догляд та нагляд за пацієнтами. Роль медичної сестри в проведенні соціального захисту пацієнтів.
78. Пресенільні деменції (хвороба Піка, Альцгеймера): етіологія, патогенез, клінічна картина, лікування. Прогноз.
79. Психічні розлади при черепно-мозковій травмі — ранні та віддалені. Основні клінічні прояви, принципи лікування, догляду та нагляду за пацієнтами.
80. Екологічна психіатрія. Розлади психіки внаслідок природних катаклізмів, радіації, вібрації і звуку, несприятливих клімато-метеорологічних умов, змін атмосферного тиску і газового середовища, екзогенних інтоксикацій.
81. Психічні розлади, пов'язані з наслідками аварії на ЧАЕС, екологічними катастрофами, терористичними актами.
82. Неврози: патофізіологічні механізми виникнення, їх види, клінічна характеристика. Особливості лікування та нагляду. Диспансеризація.
83. Реактивні психози: механізм виникнення, клінічні форми. Особливості догляду та нагляду. Експертиза. Прогноз.
84. Психопатії: основні критерії, роль сімейного виховання у виникненні психопатій. Клінічні типи, особливості лікування. Профілактика.
85. Розлади особистості та поведінки. Акцентуації особистості.

86. Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань.
87. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота медичного персоналу. Охорона праці в наркології.
88. Проблеми пацієнтів з алкоголізмом та алкогольними психозами. Їхні види.
89. Терапія алкогольних психозів. Прогноз. Експертиза.
90. Проблеми пацієнтів з наркоманіями та токсикоманіями. Етапи лікування. Прогноз. Експертиза.
91. Нормативні акти МОЗ про строки лікування хворих наркологічного профілю.
92. Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями.
93. Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби: наркологічного кабінету, стаціонару, фельдшерського наркологічного пункту. Безпека життєдіяльності.
94. Сучасна концепція медсестринського діагнозу. Найпоширеніші медсестринські діагнози.
95. Невідкладні стани в психіатрії та наркології. Основні принципи й алгоритми медсестринської допомоги.
96. Поняття про госпіталізм. Роль медичної сестри в запобіганні й подоланні його серед психічнохворих.
97. Роль медичної сестри у виявленні агравації, симуляції та дисимуляції.
98. Основи психогігієни та психопрофілактики. Профілактика психічних захворювань.
99. Охорона праці в наркології.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Психічні розлади при онкологічних хворобах та пухлинах головного мозку. Невідкладна допомога
2. Психічні порушення при промислових інтоксикаціях і внаслідок екологічно несприятливих впливів. Невідкладна допомога
3. Психічні порушення у ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Невідкладна допомога.
4. Психічні порушення при важкій соматичній патології. Невідкладна допомога.
5. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих. Невідкладна допомога.
6. Проблеми сучасної суїцидології. Невідкладна допомога.
7. Психологічна допомога при кризових станах.
8. Особливості психічних та поведінкових розладів та невідкладної допомоги в дитячому віці.

9. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Стан сп'яніння. Невідкладна допомога.

10. Співзалежність: медичні та психологічні аспекти.

11. Невідкладна допомога при передозуванні наркотичної речовини.

12. Тактика та невідкладна допомога при алкогольному делірії.

Методи навчання.

1. Методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);

2. Методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці);

3. Методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів медсестринства в неврології та психіатрії.

Практичні заняття передбачають:

- Дослідження студентами неврологічного статусу здорової людини;
- Дослідження студентами статусу при різних захворюваннях нервової системи; виявлення симптомів і синдромів;

- Визначення об'єму долікарської допомоги та догляду за хворими з різними неврологічними захворюваннями.

- Вміння вести спрямовану психологічну бесіду з хворим.

- Правильно аналізувати психологію дитини, підлітка, дорослого, особи похилого віку з метою адекватної психотерапевтичної корекції із урахуванням психофізіологічних особливостей кожного вікового періоду.

- Обстеження психічно хворого з визначенням провідних синдромів та нозологічних одиниць.

- Визначення показань до невідкладної госпіталізації психічно хворого.

- Перша допомога при судомному нападі.

- Невідкладна допомога при різних видах психомоторного збудження.

- Штучне годування хворого через зонд.

- Перша допомога при алкогольному та наркотичному отруєнні.

- Проведення раціональної психотерапії.

- Психотерапевтична інтервенція в гострому постсуїцидальному періоді.

Форма та методи оцінювання:

- Усний контроль;

- Письмовий контроль;

- Тестовий контроль;

- Практична перевірка;

- Самоконтроль та самооцінка.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна успішність здобувачів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою.

При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з

		теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передуює підсумковому модульному контролю.

Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка здобувача за традиційною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24, або за таблицею 2. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

✓

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F	2

2,1	50	34	84	FX	незадовільно		
2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			E	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D			
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140		C	4 добре	
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				

4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала.

Підсумковий модульний контроль з модуля з навчальної дисципліни «Медсестринство в неврології та психіатрії» здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля та після тестового контролю, який проводиться вкінці усіх практичних занять на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускаються здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (оцінка 3,0 – 72 бали).

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачі першого (бакалаврського) рівня, складає ПМК за загальними правилами.

Підсумковий модульний контроль проводиться стандартизовано на останньому занятті модуля і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Білети для підсумкового модульного контролю включають 2 усних питання по 40 балів.

Результат ПМК оцінюється в балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується.

Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Після складання підсумкового модульного контролю розраховується загальна кількість балів за модуль:

- а) сума балів поточної успішності;
- б) бали підсумкового модульного контролю.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів. Відомості після складання ПМК, заповнюються відповідно до положення про організацію навчального процесу в ПДМУ та подаються в деканат. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які не склали ПМК мають право 2 рази перескласти модуль згідно графіка перескладань.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Тези лекцій з дисципліни.
4. Методичні рекомендації для викладачів.
5. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
7. Мультимедійні презентації.
8. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
9. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.
10. Перелік питань до підсумкового модульного контролю

Рекомендована література

Базова:

1. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
2. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
3. Н.М. Грицай, Н.В. Литвиненко, Ю.О. Фисун. Неврологічні захворювання у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для сімейних лікарів, лікарів-інтернів, студ. вищ. мед. закладів освіти III- IV рівня акредитації / МОЗУ, ЦМК, УМСА. - Полтава: РВВ УИСА, 2002 (Гротеск). - 200 с. - Бібліогр.: с. 200.
4. Лойко В.В. Медсестринський процес. — К., 2001.
5. Медсестринський догляд за пацієнтом / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій та ін. — К.: Здоров'я, 2002.
6. Медсестринство в неврології / Н.М. Грицай, І.Я. Губенко, В.В. Лойко та ін. — Полтава, 2004.
7. Литвиненко НВ, Кривчун АМ, Таряник КА. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник вищих медичних закладів III-IV рівня акредитації. Полтава. 2018.
8. Медсестринство в психіатрії і наркології: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.І. Погорелов, С.Ю. Сезін. — 3-є вид., випр.

9. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О.К. Напрєєнка. — 3-є вид., випр./ «Медицина», 2017. — 424с.
10. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. ./«Медицина», 2019. — 344с.
11. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Київ: Медкнига, 2019. 172 с.
12. сихіатрія і наркологія: підручник. За ред. О.К. Напрєєнка. 2017. 424с.
13. Гавенко В.Л. Психіатрія і наркологія [Текст] : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. (МОНУ) / за ред. В.Л. Гавенка. - вид. друге, перероб. і доповнене. - К. : Медицина, 2015. - 512 с..

Додаткова:

1. Віничук С.М. Судинні захворювання нервової системи. — К.: Наук. думка, 1999.
2. Грицай Н.М., Дзяк Л.А. Нервові хвороби. — Полтава, 1996.
3. Довідник для медичних сестер. — А.П. Токар та ін. — К., 2002.
4. Обстеження хворого в клініці нервових хвороб: Метод. рекомендації. — Н.М. Грицай та ін. — Полтава, 1996.
5. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III—IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.
6. Віничук С.М., Прокопів М.М. Гострий ішемічний інсульт. — Київ: Наукова думка. — 2006. — 286с.
7. Литвиненко Н.В. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб. Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III—IV рівня акредитації / Н.В. Литвиненко, А.М. Кривчун, К.А.Таряник. - Полтава, 2018. — 149 с.
8. Догляд за хворими у неврологічному стаціонарі / Віктор Олександрович Дельва, Іван Шимонович Весельський - К. : Здоров'я, 1986. - 88 с.
9. Н.М. Грицай, О.В. Саник. Допоміжні методи діагностики в неврології і нейрохірургії: посібник для студ., інтернів, магістрів та лікарів-неврологів / МОЗУ, ЦМК, УМСА. - Полтава, 1999. - 118 с.: іл. - Бібліогр.: с. 115-116.
10. Медсестринство в неврології: Посібник з практичних навичок / За ред. С.І. Шкробот. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.
11. Медсестринство в неврології: Підручник / Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич. — К.: Медицина, 2010. — 296 с.
12. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science — 2018 by Kaplan Medical .
13. Никоненко, Ю. П. Клінічна психологія [Текст] : Навчальний посібник / Ю. П. Никоненко. - К. : КНТ, 2018. - 369 с.

14. Напрєєнко О.К. Наркологія [Текст] : Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психотропними речовинами / за ред. О.К. Напрєєнка. - К. : Здоров'я, 2011. - 208 с
15. Чабан О.С. Медсестринство в психіатрії [Текст] : Підручник для студ. вищ. мед. навч. заклад. I-II р. акред. / За ред. О.С. Чабана. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. - 264 с.
16. Сонник Г.Т., співавт. Короткий тлумачний словник психіатричних термінів. Полтава-Чернівці. 1993. 72с.

Інформаційні ресурси

- ☐ <http://www.mif-ua.com/archive/mezhdunarodnyij-nevrologicheskij-zhurnal/numbers>
 - ☐ <http://neuronews.com.ua>
 - ☐ www.med.harvard.edu/AANLIB/home.html
 - ☐ www.brighamrad.harvard.edu/education/online/BrainSPECT
 - ☐ <http://www.nlm.nih.gov/>
 - ☐ <http://www.neurology.ua/>
 - ☐ <http://www.nsi.ua/>
 - ☐ <http://www.neuronet.ua/>
 - ☐ <http://www.stroke-center.gd/>
 - ☐ http://www.ensinfo.org/join_the_ens/index.html
 - ☐ <http://www.efns.org/>
 - ☐ <http://www.ninds.nih.gov/>
 - ☐ <http://www.aan.com/>
 - ☐ <http://www.ccns.org/>
 - ☐ <http://neuronet.cochrane.org/>
 - ☐ <http://neurology.com.ua/>
 - ☐ <http://www.neurosite.org/>
 - ☐ www.osdm.org
 - ☐ <http://www.nmss.org/>
 - ☐ www.waisman.wisc.edu/child-neuro
 - ☐ https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-59259-371-2_29
 - ☐ <http://neuroscience.uth.tmc.edu/>
 - ☐ <http://www.sinauer.com/neuroscience-621.html>
 - ☐ http://www.columbia.edu/cu/psychology/courses/1010/mangels/neuro/neuro_tutorial.html
 - ☐ <http://www.bioon.com/bioline/neurosci/course/index.htm>
 - ☐ <http://neuro.tv/>
1. <http://www.psychiatry.ua/books/>
 2. <http://ukrpsychiatry.org/>
 3. <https://neuronews.com.ua/>
 4. <https://www.ama-assn.org/>
 5. <https://www.psychiatry.org/>